

Маріупольський
університет

ПРОГРАМА

вступних випробувань на 2023 рік

для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Програма вступного фахового іспиту зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для здобуття ОС «Магістр». Київ : МДУ, 2023. 12 с.

Розробники:

Вікторія КОВЕРЗА – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та фінансів;

Олена СУЗДАЛЄВА – кандидат державного управління, доцент кафедри менеджменту та фінансів;

Ірина ПЕТРИК – Phd, старший викладач кафедри менеджменту та фінансів.

Анотація

Зміст програми вступного фахового випробування для здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» визначений на основі базових дисциплін циклу професійної підготовки, які складають фундаментальну, загально-професійну підготовку, а саме: Фінанси; Бюджетна система; Фінанси підприємств; Банківські операції; Страхування; Гроші та кредит.

Програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри менеджменту та фінансів, протокол № 9 від 02 лютого 2023 р.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ» ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ КОРИСТУЮТЬСЯ СПЕЦІАЛЬНИМИ УМОВАМИ ВСТУПУ.....	4
РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМА ФАХОВОЇ СПІВБЕСІДИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ» ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ НА БАЗІ ДИПЛОМА МАГІСТРА (СПЕЦІАЛІСТА) ЗА КОШТИ ФІЗИЧНИХ ТА/АБО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ.....	8
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНО ЛІТЕРАТУРИ.....	12

РОЗДІЛ 1.
ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ» ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ
КОРИСТУЮТЬСЯ СПЕЦІАЛЬНИМИ УМОВАМИ ВСТУПУ

1.1. Пояснювальна записка

Програма вступного іспиту побудована на основі освітніх компонент, що входять до освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» і забезпечують базову теоретичну й практичну підготовку до виконання кваліфікаційних обов'язків фінансиста: Фінанси; Бюджетна система; Фінанси підприємств; Банківські операції; Страхування; Гроші та кредит.

Формою вступних випробувань здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ» є фаховий екзамен у письмовій формі із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet тощо та навчального порталу Moodle МДУ протягом 2 годин. Час виконання письмової роботи складає 1,5 години.

Вступні випробування є формою визначення ступеня готовності абітурієнтів, які мають базову вищу освіту, до самостійної професійної діяльності за обраною спеціальністю. Під час іспиту визначаються досягнення і з'ясовуються недоліки у підготовці фахівців з метою наступного зарахування на навчання за програмою підготовки освітнього ступеня «Магістр».

Провідним критерієм оцінювання якості підготовки магістра є вимоги до фахівців на основі освітньо-кваліфікаційних характеристик, які відповідають сучасним вимогам і є орієнтиром для їх підготовки.

У процесі вступних випробувань абітурієнти повинні продемонструвати знання: закономірностей економічної системи, аналізу економічних та фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання, методичних питань планування, управління та контролю діяльності суб'єктів господарювання, різноманітних форм і методів використання інформаційних технологій та програмного забезпечення у професійній діяльності, застосування економіко-математичних та статистичних методів для аналізу; навичок складання економічної та фінансової звітності; аналізу та пояснень інформації, розрахунків економічних та фінансових показників; процесів формування та ефективного використання фінансових ресурсів, методологічних основ організації фінансової діяльності суб'єктів господарювання; уміння спілкуватись науковою та професійною мовою.

Рівень готовності абітурієнтів з базовою вищою освітою до самостійної професійної діяльності визначається якістю оволодіння ним навчальними дисциплінами, передбаченими навчальним планом освітнього ступеня «Бакалавр» та успішністю проходження всіх видів практики.

Структура вступного письмового екзамену містить п'ятдесят тестових завдань з навчальних дисциплін: Фінанси; Бюджетна система; Фінанси підприємств; Банківські операції; Страхування; Гроші та кредит.

Блок тестових завдань (фінанси; бюджетна система; фінанси підприємств; банківські операції; страхування; гроші та кредит) охоплює базові теми з нормативних курсів підготовки фінансистів. Знання змісту цих тем надає здобувачам змогу розкрити загальні питання фінансів, закономірності економічних процесів, бюджетної системи, особистості фінансового аналізу; розглянути основні теоретичні погляди провідних вітчизняних та зарубіжних вчених у галузі фінансів, банківської справи та страхування, охарактеризувати закономірності формування і розвитку економічних процесів які

відбуваються в країні; продемонструвати знання з фінансів підприємств, динаміки розвитку банківської системи країни; визначити особливості індивідуальних розбіжностей у базових фінансових категоріях.

Тестові завдання при вступі на ОС Магістр передбачають:		
I блок	0 – 100	Двадцять тестових завдань закритого типу з однією правильною відповіддю з чотирьох можливих, кожне з яких оцінюється у 5 балів (дати, прізвища, назви)
II блок	0 – 50	П'ять тестових завдань, що передбачають розкриття певного терміну, кожне з них оцінюється у 10 балів. Відповідь на питання не може перевищувати 500 знаків.
III блок	0 – 20	Одне розширене питання з тематики теорії міжнародних відносин, сучасних міжнародних відносин та зовнішньої політики окремих держав, оцінюється у 20 балів. Відповідь на питання не може перевищувати 5000 знаків.
IV блок	0 – 30	Тематичне завдання, що включає до себе елементи політичного аналізу сучасних міжнародних відносин. Оцінюється максимум у 30 балів. Відповідь на питання не може перевищувати 9000 знаків.

1.2. Типові завдання, що виносяться на іспит

Питання з навчальної дисципліни «Фінанси»

1. Сутність фінансів, їх функції і роль
2. Фінансова система держави
3. Фінансове право і фінансова політика
4. Податкова система і податкова політика
5. Місцеві фінанси
6. Фінанси суб'єктів господарювання
7. Фінанси домогосподарств
8. Фінансовий менеджмент
9. Фінансова безпека держави
10. Міжнародні фінанси

Питання з навчальної дисципліни «Бюджетна система»

1. Сутність, призначення і роль бюджету держави
2. Бюджет як головний фінансовий план держави
3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування
4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи
5. Міжбюджетні відносини
6. Система бюджетного вирівнювання
7. Система доходів бюджету
8. Система видатків бюджету
9. Касове виконання бюджету
10. Державний фінансовий контроль

Питання з навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»

1. Основи фінансів підприємств.
2. Організація грошових розрахунків підприємств.
3. Грошові надходження підприємств.
4. Формування і розподіл прибутку.
5. Оподаткування підприємств.
6. Оборотні кошти.
7. Кредитування підприємств.
8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.
9. Оцінка фінансового стану підприємств.
10. Фінансове планування на підприємствах.

Питання з навчальної дисципліни «Банківські операції»

1. Види банків і порядок їх створення в Україні, організація їх діяльності
2. Операції банків з формування власного капіталу
3. Операції банків із залучення коштів
4. Операції банків із запозичення коштів
5. Основи організації банківського кредитування
6. Операції банків з цінними паперами
7. Операції банків з обслуговування платіжного обігу
8. Економіко-правові та організаційні основи здійснення банками операцій в іноземній валюті
9. Операції банків в іноземній валюті на міжбанківському ринку
10. Нетрадиційні банківські операції та послуги

Питання з навчальної дисципліни «Страховання»

1. Сутність, принципи класифікація і роль страхування
2. Страхові ризики та їх оцінювання
3. Страхувальний ринок
4. Страхова організація
5. Державний нагляд за страховою діяльністю
6. Особисте страхування та майнове страхування
7. Страхування відповідальності
8. Перестраховання і співстрахування
9. Доходи, витрати і прибуток страховика
10. Фінансова надійність страхової компанії

Питання з навчальної дисципліни «Гроші та кредит»

1. Сутність і функції грошей
2. Кількісна теорія грошей
3. Сучасний монетаризм
4. Грошові системи
5. Грошовий обіг та грошові потоки
6. Грошовий ринок
7. Інфляція і грошові реформи
8. Роль кредиту у розвитку економіки
9. Кредитні системи
10. Валютний ринок і валютні системи

1.3. Критерії оцінювання, структура оцінки

Оцінювання фахового вступного іспиту здійснюється за 200-бальною шкалою (від 0 до 200 балів). Мінімальна кількість балів – 0. Максимальна кількість балів – 200. Прохідний бал – 130.

Шкала оцінювання

«незадовільно»	0 – 129	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«задовільно»	130 – 149	Вступник здатний до відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію. Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правила, визначення, поняття.. Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
«добре»	150 – 179	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії . Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності. Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
«відмінно»	180 – 200	Вступник має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

РОЗДІЛ 2.
ПРОГРАМА ФАХОВОЇ СПІВБЕСІДИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 072
«ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ» ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ
ВСТУПАЮТЬ НА БАЗІ ДИПЛОМА МАГІСТРА (СПЕЦІАЛІСТА) ЗА КОШТИ
ФІЗИЧНИХ ТА/АБО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

2.1. Пояснювальна записка

Індивідуальна усна співбесіда для здобуття освітнього ступеня Магістр за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на базі диплому ОС Магістр та ОКР Спеціаліст відбувається в онлайн-форматі із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet.

Загальні вимоги до вступників:

- наявність диплома магістра або спеціаліста;
- певний рівень результатів студентської наукової підготовки, яка підтверджується нагородами та участю в конференціях, друкованими роботами, оцінкою стажування за кордоном тощо;
- певний рівень іноземних мов.

На підставі представлених документів формується рейтинг вступників на ОС «Магістр», на підстав якого вступники проходять конкурсний відбір.

Питання складені у відповідності з програмами наступних дисциплін:

1. Фінанси;
2. Бюджетна система;
3. Фінанси підприємств;
4. Банківські операції;
5. Страхування;
6. Гроші та кредит.

2.2. Перелік тем для вивчення

Питання з навчальної дисципліни «Фінанси»

1. Сутність фінансів, їх функції і роль
2. Фінансова система держави
3. Фінансове право і фінансова політика
4. Податкова система і податкова політика
5. Місцеві фінанси
6. Фінанси суб'єктів господарювання
7. Фінанси домогосподарств
8. Фінансовий менеджмент
9. Фінансова безпека держави
10. Міжнародні фінанси

Питання з навчальної дисципліни «Бюджетна система»

1. Сутність, призначення і роль бюджету держави
2. Бюджет як головний фінансовий план держави
3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування
4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи

5. Міжбюджетні відносини
6. Система бюджетного вирівнювання
7. Система доходів бюджету
8. Система видатків бюджету
9. Касове виконання бюджету
10. Державний фінансовий контроль

Питання з навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»

1. Основи фінансів підприємств.
2. Організація грошових розрахунків підприємств.
3. Грошові надходження підприємств.
4. Формування і розподіл прибутку.
5. Оподаткування підприємств.
6. Оборотні кошти.
7. Кредитування підприємств.
8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.
9. Оцінка фінансового стану підприємств.
10. Фінансове планування на підприємствах.

Питання з навчальної дисципліни «Банківські операції»

1. Види банків і порядок їх створення в Україні, організація їх діяльності
2. Операції банків з формування власного капіталу
3. Операції банків із залучення коштів
4. Операції банків із запозичення коштів
5. Основи організації банківського кредитування
6. Операції банків з цінними паперами
7. Операції банків з обслуговування платіжного обігу
8. Економіко-правові та організаційні основи здійснення банками операцій в іноземній валюті
9. Операції банків в іноземній валюті на міжбанківському ринку
10. Нетрадиційні банківські операції та послуги

Питання з навчальної дисципліни «Страховання»

1. Сутність, принципи класифікація і роль страхування
2. Страхові ризики та їх оцінювання
3. Страховий ринок
4. Страхова організація
5. Державний нагляд за страховою діяльністю
6. Особисте страхування та майнове страхування
7. Страхування відповідальності
8. Перестраховання і співстрахування
9. Доходи, витрати і прибуток страховика
10. Фінансова надійність страхової компанії

Питання з навчальної дисципліни «Гроші та кредит»

1. Сутність і функції грошей
2. Кількісна теорія грошей
3. Сучасний монетаризм

4. Грошові системи
5. Грошовий обіг та грошові потоки
6. Грошовий ринок
7. Інфляція і грошові реформи
8. Роль кредиту у розвитку економіки
9. Кредитні системи
10. Валютний ринок і валютні системи

2.3. Критерії оцінювання

Оцінювання індивідуальної усної співбесіди здійснюється за 200-бальною шкалою (від 0 до 200 балів). Максимальна кількість балів – 200. Прохідний бал – 100.

Відповідь вступника зараховується в наступних випадках:

- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки.
- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки.
- Частина питань розкрито не в повному обсязі, зроблені незначні помилки.

За результатами співбесіди відповідь вступника не зараховується, якщо більша частина теоретичних питань не була висвітлена або всі питання повністю не розкриті.

«незараховано»	0 – 99	0 – 99	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«зараховано»	100 – 139	100-109	Вступник здатний до часткового відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію.
		110-119	Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять,
		120-129	Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, може сформулювати правила, визначення, поняття. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена.
		130-139	Вступник відтворює навчальний матеріал, може сформулювати правила, визначення, поняття. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
	140 – 179	140-149	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
		150-159	Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами,

		160-169	Вступник достатньо володіє вивченим матеріалом, може робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності.
		170-179	Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
	180 – 200	180-189	Вступник має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
	190-194	Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.	
	195-200	Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гудзь Ю. Ф. Фінанси підприємств: конспект лекцій. Кривий Ріг, 2018. 120 с.
2. Демчук Н.І., Довгаль О.В., Владика Ю.П. Банківські операції: навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 461 с.
3. Дем'янишин В.Г. та ін. Бюджетна система: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 624 с.
4. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування: навчальний посібник. Суми, 2020. 350 с
5. Зайцев О. В. Податковий менеджмент: підручник. Суми, 2017. 412 с
6. Коваленко Д. І., Венгер В. В. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 578 с.
7. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 412 с.
8. Неізнана О.В. Банківські операції: конспект лекцій. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. 280 с.
9. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник. За заг. ред. В. В. Зубенка. Київ: ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження», 2017. 184 с.
10. Ткаченко С. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. Харків, 2017. 312 с.
11. Ярошевич Н. Б. Фінанси: навч. посіб. Львів: «Простір-М», 2018. 298 с.

Інформаційні ресурси

12. Матеріали офіційного сайту Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>
13. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
14. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
15. Матеріали офіційного сайту Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
16. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. №85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text>
17. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
18. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. №3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>